Shri Krishna Bahuudeshiya Samajsevi Sanstha's, Osmanabad

COLLEGE OF EDUCATION (B.ED)

Dharashiv (Osmanabad) 413501

Criteria II: Teaching-learning and Evaluation

2.4 Competency and Skill Development

2.4.7:

A variety of assignments given and assessed for theory courses through

Samples of assessed assignments for theory courses of different programmes

श्रीकृष्ण बहुउद्देशीय समाजसेवी संस्था, उस्मानाबाद संचलित

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, उस्मानाबाद.

वार्षिक पाठ टाचण

पाठाची शाळा :

वर्ग : पाचवी

तुकडी :

वेळ : 9.35 ते 10.5

घटक : पोषण व आहार

उपघटक :

पाठ्यघटक : पोषक तत्त्वे व अन्नपदार्थ

अपेक्षित-पूर्वज्ञान : आहाराची माहीती देणे.

नियोजित शैक्षणिक साहित्य: अन्नपदार्थ व पोषकतत्त्वाचे चित्र.

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	अध्ययन अनुभूती: शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	अध्ययन अनुभूती: मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
(1) प्रस्तावना		⊙ ज्ञान ⊙ उद्दीष्टये- 1) विद्यार्थ्यांचे पुर्वज्ञान जागृत करणे. ⊙ स्पष्टीकरण 1) विद्यार्थी पुर्वज्ञानावर आधारीत प्रश्नांची उत्तरे देतो.	मुलांनो इकडे लक्ष द्या आता आपला विज्ञानचा तास आहे. तर सर्वांनी काळजीपुर्वक मी काही प्रश्न विचारते ज्यांना उत्तर येते त्यांनी हात वरती करा. सामूहीक उत्तर स्वीकारले जाणार नाही. ⊙ प्रश्न- 1] दररोजच्या जेवनात कोन-कोनते पदार्थ असतात ? 2] जेवणामुळे काय फायदा होतो ? आपल्या दैनंदिन जीवनात विविध अन्न पदार्थांचे सेवन करतो. ज्यामुळे आपल्या शरीराला फायदा होतो. उदा. दही, लोणी, दूध, भाकरी, कडधान्य-च्या भाज्या इ. यांच्या मुळे शरीराची दैनंदिन होणारी झीज भरून निघते. व शरीर सदृढ बनते. वेगवेगळ्या पाले-भाज्या व मांस यांच्या माध्यमाने शरीराला उर्जा मिळते. त्यामुळे अशा अन्नाच्या आहाराची आपणास गरज असते. अशा अन्नपदार्थांची माहीती आजच्या घटकात आपण अभ्यासणार आहोत. हा घटक परिक्षेच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाचा आहे. त्यामुळे सर्वांनी काळजीपुर्वक लक्ष दयावे.	- श्रवण करतो - चपाती, भाकरी वरण, भाजी, दही, पापडइ - शरीराची वाढ होते. - श्रवण करतो. - श्रवण करतो	- तोंडी - तोंडी	

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे		शिक्षक कृती	अध्ययन अनुभूती: विद्यार्थिकृती	शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३		४	५	६	७
(२) हेतुकथन		⊙ उद्दीष्टे - १) घटकाचा हेतु समजण्यास मदत करणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) घटकाचा हेतू समजून घेतो.		आज आपण 'आहार व पोषण' हा घटक अभ्यासणार आहोत.	- निरीक्षण करतो - श्रवण करतो.	घटक - पाठ्य घटक - आहार व पोषण "——————" |	- तोंडी, लेखी
(३) विषय प्रतिपादन	१) पोषण	⊙ ज्ञान - ⊙ उद्दीष्टये - १) पोषणाची व्याख्या सांगणे. २) पोषकतत्त्वाची व्याख्या सांगणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) पोषणाची व्याख्या सांगतो. २) विद्यार्थी पोषकतत्त्वाची व्याख्या सांगतो.		⊙ शिक्षक पोषणाची व्याख्या उदाहरणासहीत सांगतात. आपल्या आजूबाजूला सजीव घटक आहेत. हे सजीव घटक अन्न व पाणी याचा आपल्या विविध कामांसाठी उपयोग करतात. उदा. उर्जा मिळवणे, शरीराची वाढ करणे यासाठी आहार व पोषणाची गरज असते. ⊙ पोषण - " सजीवांनी अन्न व पाणी घेऊन त्यांची वाढ व इतर सर्व कामांसाठी वापर करणे या प्रक्रियेला पोषण म्हणतात." ⊙ पोषक तत्त्वे - " वाढ व इतर कामांसाठी उपयोगी पडणाऱ्या अन्नघटकांना पोषक तत्त्वे म्हणतात." अशा प्रकारे पोषकतत्त्वे पदार्थ पुढील प्रमाणे आहेत. कर्बोदके, स्निग्धपदार्थ, प्रथिने, जीवनसत्त्वे, खनिजे, तंतुमय पदार्थ हे अन्न पोषकातील महत्त्वाचे प्रकार त्यातील काहींची माहीती घेऊया. ⊙ कर्बोदके - आपली मुख्य गरज उर्जेची असते ती म्हणजे भाकरी, भात, पोळ्या अशा दररोज च्या जेवनातून भागत असते. म्हणून जास्त कर्बोदके हे आपल्या अन्नातील प्रमुख घटक आहेत.	- श्रवण करतो. - श्रवण करतो. - श्रवण करतो. श्रवण करतो		
	२) पोषक-तत्त्वे	⊙ आकलन - ⊙ उद्दीष्टये - १) पोषक तत्त्वे व अन्नपदार्थी ची माहीती स्पष्ट करणे. २) पोषक तत्त्वाचे प्रकार स्पष्ट करणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) पोषकतत्त्वे व अन्नपदार्थी ची माहीती स्पष्ट करतो. २) पोषक तत्त्वाचे प्रकार स्पष्ट करतो.					
	⊙ पोषक-तत्त्वे व अन्नपदार्थ -						

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टये व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	अध्ययन अनुभूती		
					शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)	
१	२	३	४	५	६	७	
		⊙ उपयोजन - ⊙ उद्दीष्टये - १) दैनंदिन जीवनात आहाराची व पोषकतत्त्वांची काळजी घेण्यास सांगणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) दैनंदिन आहारात पोषक तत्त्वांची वापर करतो. ⊙ कौशल्य - ⊙ उद्दीष्टये - १) विद्यार्थ्यांना नियमितपणाचे कौशल्य विकसीत करणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) विद्यार्थ्यांचे नियमितपणा कौशल्य विकसीत होते. ⊙ मनोवृत्ती - ⊙ उद्दीष्टये - १) विद्यार्थ्यांची वैज्ञानिक वृत्ती विकसीत करणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) विद्यार्थ्यांची वैज्ञानिक विकसीत होऊन आहाराची काळजी घेतो.	⊙ स्निग्ध पदार्थ - स्निग्ध पदार्थांत तेल, तूप, बोंडी अशा स्निग्ध पदार्थांचा वापर केला जातो. ज्यामुळे आपल्या शरीरातील गरज थोड्याप्रमाणात भागते. आपल्या शरीरात अन्नपाण्यातून मिळणारी उष्णतेच्या स्वरूपातील ऊर्जा ही 'कॅलोरी कॅलरी' या एककाच्या सहाय्याने मोजली जाते. उदा. वाढत्या वयातील मुलांना रोज साधारणपणे 2000-2500 किलोकॅलरी गरजेचे असते. ⊙ प्रथिने - शरीराची होणारी झीज भरून काढण्यासाठी अथवा जीवनक्रिया साठी आवश्यक असलेली प्रथिने म्हणजे कडधान्य, दूध, व दुग्धजन्य पदार्थ मांस, अंडे, मासे अशा अन्नातून मिळते. उदा. आजारी पडलेल्या व्यक्तीस याचे गरज जास्त असते. ⊙ शिक्षक शैक्षणिक साहित्याचा वापर करतात. अशाप्रकारे आज आपण पोषण व आहार यातील काहीसा भाग अभ्यासला.	- श्रवण करतो. - श्रवण करतो. - श्रवण करतो - निरीक्षण करतो. - श्रवण करतो.	⊙ शै. साहित्याचा वापर	- तोंडी
	(५) संकलन	⊙ दृढीकरण - ⊙ उद्दीष्टये - प्राप्त ज्ञानाचे दृढीकरण करणे. ⊙ स्पष्टीकरण - १) प्राप्त ज्ञानावर आधारीत प्रश्नांची उत्तरे देतो.	⊙ प्रश्न - १) शरीरात आहारात पोषणाची गरज का असते? २) अन्नातील पोषकतत्त्वांचे प्रकार कोणते? ३) पोषकतत्त्वे म्हणजे काय?	- उत्तर देतो - उत्तर देतो - उत्तर देतो.		- तोंडी - तोंडी - तोंडी	

पाठाच्या पायऱ्या	मापनाचे उद्दिष्ट	शिक्षण कृती	विद्यार्थी कृती	फलक कार्य / शैक्षणिक साहित्य
१	२	३	४	५
उपयोजन	उद्दीष्टे- १) प्राप्त ज्ञानाची चालूपरिस्थीतीशी सांगड घालणे. स्पष्टीकरण- प्राप्त ज्ञानाची चालू परिस्थीतीशी सांगड घालून उत्तर देतो.	प्रश्न- १) आपल्या दररोजच्या जेवणात कोणकोणते पोषकतत्त्वे व अन्नपदार्थ असावे?		
मूल्यमापन	उद्दीष्टे- १) अध्ययन अनुभूती तपासून पाहणे. स्पष्टीकरण- १) अध्ययन अनुभूती तपासून देतो.	दिलेल्या	कर्बोदके: भाकरी स्निग्धपदार्थ: दही, तेल प्रथिने: अंडी, दूध, पुरडाळ, मासे, कडधान्य	दिलेल्या अन्नपदार्थाचा खालील तीन पोषक तत्त्वांच्या प्रकारात वर्गीकरण करा. [अंडी, दूध, भाकरी, पुरडाळ, मासे दही, तेल, कडधान्य.]
गृहपाठ	उद्दीष्टे- १) स्वयंअध्ययनास प्रेरीत करणे स्पष्टीकरण- स्वयंअध्ययनास प्रेरित होतो.	प्रश्न- आपल्या दररोजच्या जेवणातील अन्नपदार्थांनी मानवाला कोणकोणते फायदे होतात.		

दिनांक: 13 / 02 / 2017

Dr. C. D. Deshmukh
Chairman
B.Ed Practical Exam.
S.K.B.S.S. College of Education, Osmanabad
Dr.B.A.M.U. Aurangabad

13/02/017

अंतर्गत परीक्षक नाव व सही
(Pawar S.S.)

बहिस्थ परीक्षक नाव व सही
(Prof. Pawar. B.V.)

Scanned with OKEN Scanner

"विवेक, ज्ञानअमृत व शोषणमुक्तीचे साधन
श्रीकृष्ण बहुउद्देशिय समाजसेवी संस्था, उस्मानाबाद संचलित

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, उस्मानाबाद.

वार्षिक पाठ टाचण

घटक : त्रिकोणमिती
उपघटक : त्रिकोणमिती शब्दाची ओळख, काटकोन कोन, बाजू माहिती आहे.
पाठ्यघटक : संकल्पना, अर्थ, त्रिकोणमिती
अपेक्षित-पूर्वज्ञान वि. पायथागोरस सिद्धान्त माहिती आहे.
नियोजित शैक्षणिक साहित्य: नकाशा.

पाठाची शाळा : शरद पवार हायस्कूल, उस्मानाबाद. तुकडी : –
वर्ग : 8 वी. वेळ : 11.00 ते 11.30

अध्ययन अनुभूती

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
सजातप्रवर्तन		उद्दिष्ट्य – विद्यार्थ्यांचे पूर्वज्ञान ओळखणे. स्पष्टीकरण – विद्यार्थी पूर्वज्ञानावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे देतो.	शिक्षक कथन करून, प्रश्न विचारून प्रस्तावना करतात. प्रश्न –) फलकावरील आकृती कशाची आहे? 2) काटकोन ΔABC मधील कर्णाचे नाव सांगा? पायथागोरसच्या सिद्धान्तानुसार, $(\text{कर्ण})^2 = (\text{पाया})^2 + (\text{उंची})^2$. उंची काढ्यासाठी आपण या सुत्राचा वापर करता येतो. तसेच आपल्याला झाडाची उंची प्रत्यक्ष न मोजता किती आहे हे ~~प्रत्यक्ष~~ काढायचे असेल तर त्रिकोणमिती या घटकाचा उपयोग करता येईल. यात, प्रश्न :- ① विमानाचे जमिनीपासूनचे अंतर किती असेल? ② जहाजाचे समुद्र किनाऱ्यापासूनचे अंतर किती असेल? या सर्वांचे उत्तर त्रिकोणमितीतून मिळतात.	श्रवण करतो. निरीक्षण करतो. विद्यार्थी उत्तरे देतो. श्रवण करतो श्रवण करतो.	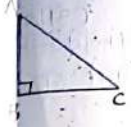 	तोंडी तोंडी तोंडी
हेतुकथन		उद्दिष्ट्य – विद्यार्थ्यांना पाठाचा हेतु सांगणे. स्पष्टीकरण – विद्यार्थी पाठाचा हेतु सांगतो.	तर आज आपण गणितातील अत्यंत महत्त्वाच्या 'त्रिकोणमिती' हा पाठ्यघटक पाहणार आहोत.	श्रवण व निरीक्षण	त्रिकोणमिती	लेखी.

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	अध्ययन अनुभूती: विद्यार्थिकृती	शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
विषयप्रतिपादन	त्रिकोणमिती शब्दाची उत्पत्ती	(ज्ञान)- उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांना त्रिकोणमिती या शब्दाची माहिती सांगणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी त्रिकोणमिती या शब्दाची माहिती सांगतो.	शिक्षक त्रिकोणमिती या शब्दाची उत्पत्ती आणि पार्श्वभूमी सांगतात, त्रिकोणमितीसाठी आंतरराष्ट्रीय भाषेत Trigonomentry हा शब्द आहे. ट्रिगॉनामेट्री हा शब्द तीन ग्रीक शब्दापासून तयार झाला आहे.	श्रवण		
	त्रिकोणमिती संकल्पना	(आकलन) उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांना त्रिकोणमिती ची संकल्पना सांगणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी त्रिकोणमिती ची संकल्पना सांगतो.	शिक्षक त्रिकोणमिती संकल्पना स्पष्ट करतात, Tri म्हणजे तीन, goan म्हणजे बाजू, metron म्हणजे मोजमाप (त्रिकोणाचे मोजमाप)	श्रवण, निरीक्षण.	Tri - तीन, gona - बाजू metron - मोजमापन	तोंडी
	त्रिकोणमिती शब्दाचा अर्थ.	(आकलन) उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांना त्रिकोणमिती शब्दाचा अर्थ सांगणे. स्पष्टीकरण :- विद्यार्थी त्रिकोणमिती शब्दाचा अर्थ सांगतो.	शिक्षक त्रिकोणमिती शब्दाचा अर्थ स्पष्ट करतात, त्रिकोणमिती म्हणजे "त्रिकोणाचे मोजमाप होय." त्रिकोणाच्या बाजू व कोन यांच्यातील संबंधांचा अभ्यास यात केला जातो. त्रिकोणमिती या गणितीचाच्या शाखेत अंकगणित बीजगणित व भूमिती या समावेश आहे.	श्रवण.		
	काटकोन त्रिकोणाच्या संदर्भातील त्रिकोणमिती	उद्दिष्ट्य - (उपयोजन) दैनंदिन जीवनातील प्रश्न सोडविण्यासाठी त्रिकोणमितीचा वापर करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी दैनंदिन जीवनातील प्रश्न सोडविण्यासाठी त्रिकोणमितीचा वापर करतो.	शिक्षक उदाहरणाद्वारे त्रिकोणमिती संकल्पना स्पष्ट करतात. आकृतीचे निरीक्षण करून, रेख TR ही झाडाची उंची आहे. बिंदू P ही एक व्यक्ती झाडाच्या बुंध्यापासून 50 मी. अंतरावर उभी आहे. शिक्षक त्रिकोणमितीच्या संकल्पनेच्या साह्याने समरूपता स्पष्ट करतात.	निरीक्षण श्रवण.	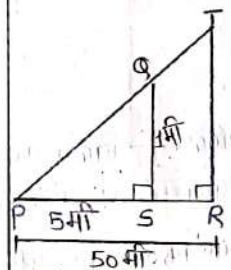 काटकोन त्रिकोण PSQ व PRT मध्ये, $\angle SPQ \cong \angle RPT$ (सामाईक कोन) $\angle PSQ \cong \angle PRT$ (90°)	लेखी.

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्ट्ये व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	अध्ययन अनुभूती: शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
विषय प्रतिपादन		(कौशल्य)- उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांत आकृती काढण्याचे कौशल्य विकसित करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी अचूक आकृती काढतो.	शिक्षक शैक्षणिक साहित्याच्या मदतीने त्रिकोणमिती संकल्पना स्पष्ट करून दाखवतात.	श्रवण, निरीक्षण	∴ $\Delta PSQ \sim \Delta PRT$ (कोको समरूपता कसोटी) ∴ $\frac{PS}{PR} = \frac{SQ}{RT}$ (संगत बाजू) ∴ $\frac{5}{50} = \frac{1}{RT}$ ∴ RT = 10मी. ∴ झाडाची उंची 10मी.	लेखी
		(मनोवृत्ती)- उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांत गणितीय वृत्ती विकसित करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी त्रिकोणमिती या संकल्पने बद्दल अधिक माहिती गोळा करतो.	शिक्षक त्रिकोणाच्या संदर्भातील त्रिकोणमिती घटक स्पष्ट करून सांगतात. यात विविध उदाहरणाद्वारे त्रिकोणमिती घटक स्पष्ट करून दाखवतात.	श्रवण, निरीक्षण		
		(मनोवृत्ती)- उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांत गणित विषयाची आवड निर्माण करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी गणितात अधिक माहिती मिळवतो.	शिक्षक त्रिकोणमितीतील अल्फा, बिटा, θ, अल्फा, बिटा या संदर्भातील उदाहरणे सोडवून त्रिकोणमिती घटक विद्यार्थ्यांस सोडवून दाखवतात.	श्रवण, निरीक्षण	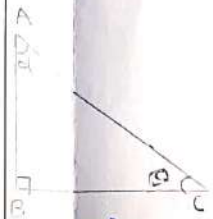 ∠B = काटकोन ∠A = अल्फा ∠C = बिटा ∠A अल्फा समोरील बाजू BC आहे. ∠C बिटा समोरील बाजू AB आहे. AC हा कर्ण आहे.	लेखी.
संकलन		उद्दिष्ट्य - प्राप्त ज्ञानाचे दृढीकरण करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी प्राप्त ज्ञानावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे देतो.	प्रश्न :- ① त्रिकोणमिती म्हणजे काय ? ② कर्ण म्हणजे काय ? ③ त्रिकोणमिती या शब्दाची उत्पत्ती कोणत्या शब्दापासून झाली ?	विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतो.		तोंडी

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	आपनाचे उदिष्ट	शिक्षण कृती	विद्यार्थी कृती	फलक कार्य / शैक्षणिक साहित्य
१	२	३	४	५
उपयोजन 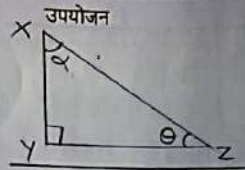	उद्दिष्ट्य - प्राप्त ज्ञानाचे दृढीकरण करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी प्राप्त ज्ञानाचा वापर करुन नवीन उदाहरणे सोडवतात.	① ΔXYZ मध्ये, कर्णाचे नाव सांगा? ② θ समोरील बाजू सांगा? ③ α समोरील बाजू सांगा?	विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतो.	रिकाम्या जागा भरा - 1) काटकोन त्रिकोणात काटकोनासमोरील बाजूला - - - - म्हणतात. 2) त्रिकोणमिती म्हणजे - - - - - मोजमाप होय. 3) ट्रिगॉनामेट्री हा शब्द तीन - - - - शब्दांपासून तयार झाला.
मूल्यमापन	उद्दिष्ट्य - अध्ययन अनुभुती - चा पडताळा घेणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी गुंडाळी फलकावरील प्रश्न अचुक सोडवतो.	शिक्षक गुंडाळी फलकावरील प्रश्न सोडवण्यास देतात.	विद्यार्थी गुंडाळीफलकावरील रिकाम्या जागा भरतो.	
गृहपाठ	उद्दिष्ट्य - विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनास प्रेरणा देणे.	शिक्षक गृहपाठ सांगतात.	विद्यार्थी गृहपाठ पूर्ण करतो.	गृहपाठ 1) कर्णाचे नाव सांगा? 2) θ समोरील बाजूचे नाव सांगा? 3) α समोरील बाजूचे नाव सांगा?

दिनांक: 14/02/1

Dr. [illegible]
Principal
B.Sc. [illegible] Street,
S.K.P.S.S. College of Education Osmanabad
D.E.A.M.U. Aurangabad

14/02/201

अंतर्गत परीक्षक नाव व सही
प्रा. पवार डी. डी.

14/02/01

बहिस्थ परीक्षक नाव व सही
(प्रा. पवार बी. डी.)

Scanned with OKEN Scanner

"विवेक, ज्ञानअमृत व शोषणाविरुद्ध साधन
श्रीकृष्ण बहुउद्देशीय समाजसेवी
संस्था, उस्मानाबाद संचलित

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, उस्मानाबाद.

वार्षिक पाठ टाचण

पाठाची शाळा : शरद पवार, हायस्कूल उ. बाद तुकडी : -
वर्ग : 8 वी वेळ : 9.45 - 10.5

घटक : मानवी भूगोल
उपघटक : शेती
पाठ्यघटक : शेतीचे प्रकार

अपेक्षित-पूर्वज्ञान : विविध प्राथमिक व्यवसायाची माहिती आहे
नियोजित शैक्षणिक साहित्य : नागायती शेतीचे चित्र

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	अध्ययन अनुभूती: शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	अध्ययन अनुभूती: मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३		५	६	७
प्रवेश		उद्दिष्ट - विद्यार्थ्यांचे अपेक्षित पूर्वज्ञान जाणून करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी पूर्वज्ञानावर आधारीत प्रश्नांची उत्तरे देतो.	मुलांनो आज आपला भूगोलाचा तास आहे प्रथम मी तुम्हाला काही प्रश्न विचारणार आहे त्याची उत्तरे तुम्हाला द्यावयाची आहेत. ज्याला उत्तर येत असेल त्यांनी फक्त हात वर करावयाचा आहे. शिक्षक विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारतात. 1) आपल्या भुवरील गरजा कोणत्या आहेत ? 2) भारतात कोणकोणते राज्य आहेत ? 3) महाराष्ट्रातील विविध व्यवसाय कोणते ? 4) महाराष्ट्रातील लोकांचा प्रमुख व्यवसाय कोणता ?	अवण करतो उत्तरे देतो. अन्न, वस्त्र, निवारा गुजरात, राजस्थान महाराष्ट्र व्यापार, पशुपालन मासेमारी शेती		लेखी लेखी लेखी लेखी
हेतुकथन		उद्दिष्ट - पाठाचे शीर्षक समजण्यास मदत करणे. स्पष्टीकरण : विद्यार्थी पाठाचे शीर्षक समजून घेतो.	हा पाठ खुप महत्वाचा आहे जर तुम्ही लक्ष दिले तर त्याचा फायदा तुम्हाला होईल. वर आज आपण पाठ्यपुस्तकातील शेती हा घटक अभ्यासणार आहोत.	अवण करतो. निरीक्षण करतो.	शेती	

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	अध्ययन अनुभूती: शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे)
१	२	३	४	५	६	७
विषय विवेचन	शेतीचे हंगाम	1) ज्ञान उद्दिष्ट - खरीप हंगाम ही संकल्पना समजावून सांगणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी खरीप हंगाम ही संकल्पना समजून घेतो. 2) ज्ञान उद्दिष्ट - व्यवसाय ही संकल्पना समजावून सांगणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी व्यवसाय ही संकल्पना समजून घेतो.	शेती हा मानवाचा प्रमुख व्यवसाय आहे. सर्व मानव जातीची गरज या व्यवसायातून भागवली जाते. महाराष्ट्रामध्ये शेतीचे दोन भिन्न हंगाम आढळून येतात. 1) खरीप हंगाम 2) रबी हंगाम 1) खरीप हंगाम - ज्या पिकांची पेरणी जून-जुलै या महिन्यात केली जाते. व ऑक्टो-नोव्हे मध्ये कापणी केली जाते. त्यास खरीप हंगाम म्हणतात. 2) रबी हंगाम - ज्या पिकांची पेरणी ऑक्टो-नोव्हे मध्ये केली जाते व कापणी फेब्रु-मार्च मध्ये केली जाते. उदा - ज्वारी, गहू, हरभरा इ. अनिश्चित पर्जन्यमान व विषम वितरण यामुळे शेती व्यवसायावर मर्यादा येतात.	श्रवण करतो.	महाराष्ट्रातील शेतीचे हंगाम 1) खरीप हंगाम 2) रबी हंगाम	येथे
	शेतीचे प्रकार	1) आकलन 1) उद्दिष्ट - शेतीविषयी माहिती स्पष्ट करणे. स्पष्टी - विद्यार्थी शेतीविषयी माहिती स्पष्ट करतो.		श्रवण करतो.		
	सघन शेती	2) आकलन उद्दिष्ट - शेतीचे विविध प्रकार स्पष्ट करणे. स्पष्टी - विद्यार्थी शेतीचे विविध प्रकार स्पष्ट करतात.	शेतीचे प्रकार सघन बागायती जलोत्पादन 1) सघन शेती - कमीत कमी क्षेत्रामध्ये जास्तीत-जास्त सर्व जेव्हा अधिक उत्पादन घेतल्याचे प्रकारास सघन शेती म्हणतात. या शेतीस अन्नधान्य, भाजीपाला पिकवला जातो.	श्रवण करतो.	शेतीचे प्रकार सघन बागायती जलोत्पादन	येथे
	बागायती शेती	1) उपयोजन उद्दिष्ट - विविध जलसिंचन सुविधांची माहिती स्पष्ट करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी विविध जलसिंचन सुविधांची तुलना करून सांगतो.	बागायती शेती :- पिकांना आवश्यक असणाऱ्या पाण्याची गरज जेव्हा पावसाच्या पाण्यावर भागवली जात नाही तेव्हा कृत्रिमरीत्या पाणीपुरवठा केला जातो. प्र- बागायती शेतीमध्ये कुठली पिके घेतली जातात?	श्रवण करतो. उत्तर देतो.		तोंडी

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	विद्यार्थिकृती	अध्ययन अनुभूती: शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
	जमोत्पादन शेती	कौशल्य उद्दिष्ट - विद्यार्थ्यांमध्ये निरीक्षण क्षमता विकसित करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी निरीक्षण करतो.	जमोत्पादन शेती - ज्या शेतामध्ये जलवाहे लागवड करून उत्पादन घेतले जाते त्यास जमोत्पादन शेती म्हणतात. शिक्षक विद्यार्थ्यांना जमोत्पादन शेतीचे चित्र दाखवतात व त्याचे स्पष्टीकरण करतात. व जमेची माहिती देतात. प्र - जलवाहे कुठले जल तसिद्ध आहे.	निरीक्षण व श्रवण करतो. उत्तरे देतो.	 जमोत्पादन शेती	तोंडी तोंडी
		मनोवृत्ती * उद्दिष्ट - विद्यार्थ्यांना विविध जिल्ह्यांच्या माहितीचा संग्रह करण्यास योगदान. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी विविध जिल्ह्यांच्या माहितीचा संग्रह करतो	शिक्षक जमोत्पादन शेती व त्याचे उत्पादन देणारे जिल्हे याची सविस्तर माहिती देतात. विद्यार्थ्यांना पुस्तकातील नकाशाचे निरीक्षण करण्यास सांगतात.	श्रवण करतो.		
संकलन		कौशल्य - उद्दिष्ट - प्राप्त ज्ञानाचे एकत्रीकरण करणे. स्पष्टीकरण - विद्यार्थी प्राप्त ज्ञानावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे देतो.	शिक्षक प्रश्न विचारतात. 1) शेतीचे हंगाम कोणते? 2) बागायती शेतीमध्ये कोणती पिके घेतली जातात? 3) शेतीला पाणीपुरवठा करण्यासाठी आपण कशाचा वापर करतो? 4) खरीप हंगामात कोणती पिके घेतली जातात?	उत्तरे देतो. खरीप व रबी ऊस, द्राक्षे, बोर विहीर, कालवे, तलाव तांदूळ, ज्वारी, बाजरी इ.		तोंडी तोंडी तोंडी तोंडी

पाठाच्या पायऱ्या	मापनाचे उद्दिष्ट	शिक्षण कृती	विद्यार्थी कृती	फलक कार्य / शैक्षणिक साहित्य
१	२	३	४	५
उपयोजन	उद्दिष्ट - प्रश्न व्यवसायी परिस्थितीची सांगड घालणे. कृती - प्रश्न व्यवसायिकांच्या परिस्थितीची सांगड घालणे	प्रश्न ① - व्यवसायिकी - मध्ये शेती व्यवसायात येणाऱ्या समस्या कोणत्या ?	उत्तर देतो.	द्वितीय हंगाम ① रबी हंगाम ② खरीप हंगाम
मूल्यमापन	उद्दिष्ट - अध्ययन अनुभूती तपासून पाहणे. कृती - विद्यार्थी योग्य ठिकाणी जागा भरतो.	1] महाराष्ट्रामध्ये रबी हंगामाचा कालावधी --- आहे. 2] सचोल द्वितीय वैशिष्ट्य कोण -- स्वरूप होय 3] आठवाचा जागा -- योग्य ओळ.	उत्तरे देतो.	द्वितीय प्रकार 1] सचोल 2] बागायती 3] फलोत्पादन
गृहपाठ	उद्दिष्ट - स्वयंअध्ययन - नाव तयार करणे. कृती - विद्यार्थी स्वयंअध्ययन करतो.	महाराष्ट्रातील विविध जिल्ह्यांची माहिती लिहून आणा. [जो - 5]		

दिनांक: 13 / 02 / [redacted]

Dr. S. D. Deshmukh
Chairman
B.Ed Practical Exam.
S.K.B.S.S.College of Education, Osmanabad
Dr.B.A.M.U.Aurangabad

13/2/[redacted]
अंतर्गत परीक्षक नाव व सही
प्रा. एम. एम. पवार

13.02.[redacted]
बहिस्थ परीक्षक नाव व सही
प्रा. एम. [illegible]

Scanned with OKEN Scanner

"विवेक, ज्ञानअमृत व मोक्षप्राप्तीचे साधन म्हणजे शिक्षण" प्रा. डॉ. म.पं. सुरवसे

श्रीकृष्ण बहुउद्देशिय समाजसेवी संस्था, उस्मानाबाद संचलित

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, उस्मानाबाद.

वार्षिक पाठ टाचण

पाठाची शाळा : Sharad Pawar Highschool. तुकडी : –

वर्ग : 5th वेळ :

घटक :

उपघटक :

पाठ्यघटक : Where does all the rainwater go?

अपेक्षित-पूर्वज्ञान : Students know about rainwater and it's management.

नियोजित शैक्षणिक साहित्य : Charts of rainwater management.

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्ट्ये व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	अध्ययन अनुभूती: विद्यार्थिकृती	शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
Steps of Lesson	Teaching Points	Objectives and Specification	Teacher Activity	Student Activity	Teaching aid and Black-Board Writing	Evaluation
SET INDUCTION	Previous knowledge	Objective :- To arise previous knowledge of students. Specification :- Student answers questions based on previous knowledge.	students attention please, now it's our English period. We have three main seasons in India. These are winter, summer and monsoon.	Listens carefully.		
			Q. When does summer season start?	Answers.		Oral.
			Q. When does monsoon start?	Answers.		Oral.
			Q. Which is main source of water on earth?	Answers.		Oral.
			This lesson is difficult to understand, we should study it with keen attention.	Listens carefully.		
STATEMENT OF AIM		Objective :- To make students familiar with new topic. Specification :- Student attracts towards new topic.	So, today we are going to learn "Where does all the rainwater go?" (Teacher writes title on the black-board.)	Listens carefully. Observes.	Where does all the rainwater go?	Written and Oral.

Scanned with OKEN Scanner

EXPLANATION

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	अध्ययन अनुभूती: विद्यार्थिकृती	शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
		Objective :- To enable students to read content with proper pronunciation and punctuation marks. Specification : student develops proper habit of reading.	* Loud Reading :- Teacher reads content loudly with proper pronunciation and punctuation marks. [When it rains - - - - - - - - vapours in the air.]	Listens carefully. Listens carefully.		
		Objective :- To enable students to tell central idea of lesson. Specification :- Student tells central idea of lesson.	* Silent reading :- Teacher asks student to read content silently without lip movements. Teacher asks objective question.	Reads silently. Answers	Q. Q. What is central idea of lesson?	Oral. Oral.
	Concept of Rain-water in big cities	Knowledge :- To enable student to tell arrangement of rainwater in big cities. Specification : student tells arrangement of rainwater in big cities.	Concept of rainwater in big cities :- Teacher explains beautiful scenery, arrangement of rainwater in big cities with roads, pipes, holes and iron gratings.	Listens carefully.		
	Smaller towns	Understanding :- To enable students to explain arrangement in smaller towns. Specification :- Student explains arrangement of rainwater in towns.	Smaller towns :- Teacher explains arrangement of rainwater in smaller towns with gutters, rivers and sea.	Listens carefully.		

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	पाठ्यमुद्दे	विशिष्ट उद्दिष्ट्ये व स्पष्टीकरणे	शिक्षक कृती	अध्ययन अनुभूती: विद्यार्थिकृती	शैक्षणिक साहित्य / फलककार्य	मूल्यमापन (उद्दिष्टांचे मापन)
१	२	३	४	५	६	७
	Rainwater in Village	Application: To enable students to apply rainwater ~~villages~~ arrangement at home.	Rainwater in Village: Teacher explains arrangement of rainwater in village	Listens carefully.		
		Specification:- Student applies rainwater arrangement at home.	Teacher shows and explains chart of rainwater properly.	Observes.	chart of rainwater arrangement	Mental.
	Concept of Water evaporation.	Skill: To enable students to draw chart of rainwater evaporation.	Teacher explains concept of water evaporation in cities, towns and villages.	Listens carefully		
		Specification:- Student draws chart of rainwater arrangement.	Teacher shows chart of water evaporation and explains properly.	Observes.	chart of water evaporation.	Mental.
		Attitude:- To enable student to accept new ideas.	Thus today we have learnt a lesson "Where does all the rainwater go?"	Listens carefully		
		Specification:- student accepts new ideas.				
RECAPITULATION		Objective:- To enable student to strenghten knowledge already acquired.	Teacher asks questions.			
			① Where do we find pipes?	Answers.		Oral.
			② Where do we find ditches?	Answers.		Oral.
			③ Where do we find streams?	Answers.		Oral.
		Specification:- student answers questions on acquired knowledge.	④ Why does water evaporate?	Answers.		Oral.

Scanned with OKEN Scanner

पाठाच्या पायऱ्या	मापनाचे उद्दिष्ट	शिक्षण कृती	विद्यार्थी कृती	फलक कार्य / शैक्षणिक साहित्य
१	२	३	४	५
उपयोजन Application.	Objective :- To enable student to use acquired knowledge in new condition Specification :- student uses acquired knowledge in new condition.	Q. How do you manage waste water in your house ?	Answers	Match the opposite word correctly.
मूल्यमापन Evaluation.	Objective :- To evaluate students' acquired knowledge. Specification :- student matches the pairs properly.	Teacher shows the roll-up board and asks student to matth pair correctly.	Matches pairs correctly.	Column 'A' — Column 'B' ① Fast — ⓐ Up ② Big — ⓑ slow ③ Open — ⓒ Near ④ Away — ⓓ Small ⑤ Down — ⓔ close ⓕ large
गृहपाठ Home-work.	Objective : To provoke students for self-study. Specification :- student does self-study.	Write importance of water in five sentences	Writes-down.	

दिनांक: / /

अंतर्गत परीक्षक नाव व सही

बहिस्थ परीक्षक नाव व सही

Scanned with OKEN Scanner

Shri Krishna Bahuudeshiya Samajsevi Sanstha's, Osmanabad

COLLEGE OF EDUCATION (B.ED)

Dharashiv (Osmanabad) 413501

Course Title: EDUCC- IX Method B: UNDERSTANDING DISCIPLINE AND PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT – HISTORY

Name of the Practical: Visit a Historical Place and Prepare a Report

EVALUATION SCHEME – 2021-2022

Name of the Students: Nikam Abhilasha Anil Roll No: 06

Rating Scale: 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Sr no	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Introduction			✓		
2.	Objectives			✓		
3.	Need & Importance				✓	
4.	Historical Background				✓	
5.	Description of place				✓	
6.	Significance of place in History learning			✓		
7.	Socio-Cultural importance			✓		
8.	Relevance of place in History Learning				✓	
9.	Educational implications				✓	
10.	Conclusion				✓	
	Total Marks-50					

QUALITATIVE FEEDBACK (IF ANY):---------- 40/50

Signature of Professor In Charge

Scanned with OKEN Scanner

Shri Krishna Bahuudeshiya Samajsevi Sanstha's, Osmanabad

COLLEGE OF EDUCATION (B.ED)

Dharashiv (Osmanabad) 413501

Course Title: EPC–III – READING & REFLECTING ON THE TEXT

B.ED. SECOND YEAR

Name of the Practical: REPORT OF THE ORIENTATION SESSION AS WELL AS THE ACTIVITIES SESSION

EVALUATION SCHEME – 2021-2022

Name of the Students: Lomate Amruta Jaysing Roll No: 07

Rating Scale: 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Sr No		CRITERIA	1	2	3	4	5
1.	ORIENTATION	Introduction to Orientation Session		✓			
2.		Description of the Orientation			✓		
3.		Benefits of Orientation Session			✓		
4.		Reflection of the text				✓	
5.	ACTIVITY	Selection of the text			✓		
6.		Discussion based on the Text			✓		
7.		Reading and Reflecting on the Text			✓		
8.		Mode used for reflection on the text				✓	
9.		Educational Implication			✓		
10.		Conclusion				✓	
		TOTAL MARKS-50					

QUALITATIVE FEEDBACK (IF ANY):---------- 44/50 ----------

Signature of Professor In Charge

Scanned with OKEN Scanner

Shri Krishna Bahuudeshiya Samajsevi Sanstha's, Osmanabad

COLLEGE OF EDUCATION (B.ED)

Dharashiv (Osmanabad) 413501

Name of the Practical: HEALTH AND YOGA

EVALUATION SCHEME – 2021-2022

Name of the Students: Kulkarni Sarita Sanjayrao Roll No: 17

Rating Scale: 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Sr no	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Introduction			✓		
2.	Concept of Health Program				✓	
3.	Objectives of the Program				✓	
4.	Need And Importance of Health & Yoga				✓	
5.	Details of Different Types of Activities: Physical Activities, Suryanamaskar, Yoga, Sports Activity, Mudras etc.)			✓		
6.	Active Participation				✓	
7.	Benefits from the Activities				✓	
8.	Role of Teacher and Students				✓	
9.	Educational Implication			✓		
10.	Report Writing			✓		
	Total Marks-50		✓			

38/50

Qualitative Feedback (if any): ----------

Signature of In-charge

Scanned with OKEN Scanner

Shri Krishna Bahundeshiya Samajsevi Sanstha's, Osmanabad

COLLEGE OF EDUCATION (B.ED)

Dharashiv (Osmanabad) 413501

Course Title: EDUCC- IX Method B: UNDERSTANDING DISCIPLINE AND PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT – HISTORY

Name of the Practical: Text Book Analysis

EVALUATION SCHEME – 2021-2022

Name of the Students: Keskar Radhika Tatyaram Roll No: 22

Rating Scale: 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Sr no	Criteria	1	2	3	4	5
1.	Introduction			✓		
2.	Fulfilment of Objectives by the textbook				✓	
3.	Assessment of external aspects (front page, back page, printing, binding, paper quality, price)				✓	
4.	Categorization of concept (Concept, Examples, diagram, activities, formulate, Structure, Grammar, etc.)			✓		
5.	Assessment of internal aspect (content, language scope, logical pictures maps etc.)				✓	
6.	Scope for implementation of life Skill					✓
7.	Identification of core elements and values			✓		
8.	Suitable learning experiences				✓	
9.	Suitable Evaluation strategy				✓	
10.	Conclusion				✓	
	Total Marks-50					

42- forty two.

Signature of In-charge

Scanned with OKEN Scanner